КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
«____» _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Проектна та грантова діяльність

для студентів

галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність	054 «Соціологія»
освітній рівень	магістр
освітня програма	Прикладна соціологія
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	заочна
Навчальний рік	2021/2022
Семестри	1, 2
Кількість кредитів ECTS	5 (1/4)
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: професор Ольга КУЦЕНКО

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Ольга КУЦЕНКО – доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри _____
_____ (Олег МАЗУРИК)
(підпис)
Протокол № 12 від «31» 08 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології
Протокол від «31» 08 2021 року № 1
Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – сформувати у студентів вміння та навички фандрайзингу, підготовки та подання проєктних заявок для грантової підтримки, знання про особливості грантових програм і вимог до реалізації грантових проєктів

2. Попередні вимоги до опанування навчальною дисципліною:

- знати основи методології наукової діяльності, методології та організації соціальних досліджень;
- вміти працювати з інформаційно-пошуковими системами та базами даних;
- володіти навичками командної роботи та презентації її результатів, роботи з англомовною науковою літературою та джерельними базами.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна має практичну спрямованість, зорієнтована на ознайомлення студентів з можливостями грантової підтримки проєктів, вимогами до організації проєктних заявок та конкурсного відбору проєктів, критеріїв успішної реалізації проєктів за грантовою підтримкою та розвиток навичок з підготовки успішної проєктної заявки для отримання ранту на конкурсних засадах. Особлива увага буде приділена умовам та перспективам грантової підтримки проєктів Національним фондом досліджень України, програмами Європейської Дослідницької Ради та Агенції Європейських інновацій, НАТО, Міжнародним Вишеградським фондом та Міжнародним фондом «Відродження», тощо. Опанування дисципліною передбачає семестрову індивідуальну і командну практичну роботу з розробки проєктної пропозиції, перехресного експертного оцінювання заявок, презентації та захисту командної проєктної пропозиції на заключній міні-конференції із стейкхолдерами.

4. Завдання (навчальні цілі) –

- сформувати знання студентів про сучасні національні та міжнародні фонди і програми надання грантової підтримки дослідницьким проєктам, про їх грантові перспективи, тематичну спрямованість і критеріальні вимоги;
- розвинути вміння фандрайзингу, підготовки успішних проєктних пропозицій, виконання проєктів за грантовою підтримкою.

Вивчення дисципліни сприяє оволодінню наступними **компетентностями**:

- ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- СК07. Здатність розробляти та оцінювати соціальні проекти і програми.
- СК08. Здатність співпрацювати з європейськими та євроатлантичними інституціями.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		**Методи викладання і навчання**	**Методи оцінювання**	**Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни**
Код	Результат навчання			
1.1	Знати особливості проєктної та грантової організації сучасних наукових досліджень, технологій підготовки та управління проєктами, здійснення фандрайзингу	Лекція, практичне, самостійна робота	Експрес-опитування, дискусія в класі, матриця донорських програм та організацій, іспит	20
2.1	Вміти розробляти мотиваційний лист та проєктну пропозицію	Лекція, практичне, самостійна робота	Мотиваційний лист, перехресне рецензування	30
2.2.	Вміти працювати з інформаційними джерелами з підготовки проєктної пропозиції та фандрайзингу	Практичне, самостійна робота	Матриця донорських програм та організацій, мотиваційний лист,	20

			підготовка проєктної пропозиції	
3.1.	Демонструвати вміння комунікувати з грантодавцями	Практичне	Участь у рольовій грі із захисту проєктної пропозиції, дискусії	15
4.1	Демонструвати дотримання принципів професійної етики соціолога та соціальної відповідальності за результати своєї професійної діяльності	Практичне, самостійна робота	Розробка проєктної пропозиції, участь у дискусіях, іспит	15

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни Програмні результати навчання	1.1	2.1	2.2.	3.1.	4.1.
ПР03. Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.	+	+	+		+
ПР05. Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.			+	+	+
ПР08. Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.		+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів

- семестрове оцінювання:

Форми роботи	Min балів	Max балів	Результати навчання
Експрес-опитування, дискусії в класі	6	10	РН1.1, 3.1, 4.1
Матриця донорських програм та організацій	6	10	РН 1.1, 2.2
Підготовка мотиваційного листа	6	10	РН 2.1, 2.2
Розробка та презентація проєктної пропозиції	16	25	РН 2.2, 3.1, 4.1
Перехресне рецензування проєктної пропозиції	2	5	РН 2.1
Загальний семестровий підсумок	**36**	**60**	
Іспит	24	40	РН1.1, 4.1
Всього	**60**	**100**	

- підсумкове оцінювання: іспит РН1.1, 4.1

- умови допуску до підсумкового оцінювання: студенти, які протягом семестру набрали сумарно меншу кількість балів, ніж *критично-розрахунковий мінімум 36 балів,* для одержання доступу до іспиту мають обов'язково відпрацювати практичні завдання з кожної теми дисципліни.

7.2 Організація оцінювання:

1. Експрес-опитування, дискусії в класі: теми 1-6.
2. Матриця донорських програм: теми 2-5.
3. Підготовка мотиваційного листа: теми 2-5.

4. Розробка та презентація проєктної пропозиції: теми 1, 6.
5. Перехресне рецензування проєктної пропозиції: теми 2-5.
6. Презентація та захист проєктної пропозиції: теми 1-6.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	Самостійна робота
	Семестр 1			
1	Проєктна та грантова організація сучасної науково-дослідної діяльності. Ініціювання проєкту та фандрайзинг	2	-	8
2	Міжнародні та національні донори, грантові програми, ресурси і принципи фандрайзингу	-	-	10
3	Особливості грантових програм Європейської Дослідницької Ради та Агенції Європейських інновацій	-	-	10
	Семестр 2			
4	Особливості грантових програм Національного фонду досліджень України та МОН України	-	-	12
5	Особливості грантових програм міжнародного співробітництва та громадських організацій	-	2	40
6	Підготовка проєктної пропозиції та менеджмент проєкту: управління якістю та ризиками	2	4	60
	УСЬОГО	**4**	**6**	**140**

Загальний обсяг 150 год. В тому числі:
Лекції – 4 год.,
Практичні заняття – 6 год.,
Самостійна робота – 140 год.

Семестр 1
Загальний обсяг 30 год., в тому числі:
Лекції – 2 год.
Самостійна робота – 28 год.

Семестр 2
Загальний обсяг 120 год., в тому числі:
Лекції – 2 год.
Практичні заняття – 6 год.
Самостійна робота – 112 год.

9. Рекомендована література:

Основна:

1. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. – К.: Дух і літера, 2015. – 380 с. URL: https://www.sii.org.ua/wp-content/uploads/2016/07/Bogdan_SocResearch.pdf
2. Грантовий менеджмент і написання проектів : практ. порадник / Регіон. тренінг. центр Львів. обл. універс. наук. б-ки, ЛМГО «Ін-т політ. Технологій» ; [упоряд. О. Процак]. — Львів : Ліга-Прес, 2010. — 56 с.
3. Дей М. О. Управління науковими проектами: особливості написання успішної заявки на грант [Електронний ресурс] / М. О. Дей // Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. — 2016. — Вип. 1. — С. 212-215. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2016_1_36.
4. Кобзарев О. Фандрейзинг. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України – К., ТОВ «Підприємство «Віеней», 2015. – 84 с. URL: https://auc.org.ua/sites/default/files/library/4fundbwweb1.pdf

5. Сусліков Л. М., Студеняк І. П. Управління науковими проектами [Текст] : навч. посіб. / ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". - Ужгород : Говерла, 2019. - 431 с.
6. Чернявська О. В., Соколова А. М. Фандрайзинг. Навч. посіб. – 2-е вид., з доопрац. та допов. – К.: Алерта, 2015. – 272 с. URL: https://www.academia.edu/30783967/Fundrasing
7. Як написати грант: консультація / уклад. А. О. Кононов, Л. А. Куц \ Міністерство культури та інформаційної політики України; Національна бібліотека України для дітей. – Київ, 2020. – 16 с. https://chl.kiev.ua/mbm/%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D0%B8/2020/%D0%AF%D0%BA%20%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82.pdf
8. AtKisson M. S. Handbook for Planning and Writing Successful Grant Proposals \ AtKisson Training Group, 2018. – 150 p. URL: https://english.osu.edu/sites/default/files/2020-08/grant_writing_handbook_0.pdf
9. NERC Research Grants And Fellowships Handbook Grants Awarded On Full Economic Cost Basis. Edition 2021-1.0 February 2021: for research grant and fellowship proposals from 1 September 2005 \ Natural Environment Research Council, 2021. URL: https://www.ukri.org/wp-content/uploads/2021/07/NERC-20072021-GrantsFellowshipsHandbook2021.pdf

Додаткова:

1. Гудмен Н. Способы создания миров. / Пер. с англ. А.Л. Никифорова, Е.Е. Ледникова, М.В. Лебедева, Т.А. Дмитриева. — Идея-Пресс, Логос, Праксис, 2001.
2. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
3. Управління інноваціями : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Н. І. Чухрай, Л. С. Лісовська ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. – 280 с.
4. Шевченко А.Ю. Аналіз трендів розвитку Європейського дослідницького та інноваційного простору (стислий виклад) \ Агенція Європейських інновацій; МФ «Відродження», 2018. URL: https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Analiz-trendiv-rozvytku-YEvropeiskogo-doslidnytskogo-ta-innovatsiinogo-prostoru.pdf
5. Чумаченко І.В., Морозова В.В., Доценко Н.В., Чередніченко А.М. Управління проектами: процеси планування проектних дій. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2014. – 673 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/19481/1/DMM_UP_2017.pdf
6. 2018 R&D Trends Forecast Results from the Innovation Research Interchange's Annual Survey// Research-Technology Management. - January - February 2018. – Pp. 23-34.

10. Додаткові ресурси:

1. Каталог грантодавців, який ведеться з 1995 року http://foundations.org
2. European Foundation Centre (EFC) — Міжнародна асоціація суспільних та корпоративних донорів http://www.efc.be/
3. Міжнародний портал про філантропію http://foundationcenter.org/
4. Міжнародний портал для некомерційних організацій http://www.guidestar.org
5. Довідково-інформаційний портал Sociosite: www.sociosite.net
6. Інформаційний і пошуковий портал з соціальних наук Social Science Hub www.sshub.com
7. Science Information Gateway (SOCIG): www.sosig.ak.uk
8. Liens Socio: http://www.liens-socio.org
9. Socioland: www.socioland.de
10. КНУ ім.Т.Шевченка: Грантові програми урядів різних країн. Відділ академічної мобільності http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=796&lang=uk

11. КНУ ім.Т.Шевченка: Сектор проектної діяльності. http://science.univ.kiev.ua/granty/pro-sektor-proyektnoyi-diyalnosti.php
12. Каталог програмного забезпечення і баз даних для соціологів: http://www.stat.washington.edu/raftery/Research/Soc/soc_software.html
13. Міжнародна база даних ЮНЕСКО з соціальних наук (інституції, персоналії) DARE: www.databases.unesco.org/dare/form.shtml
14. Бази даних наукової періодики і книг: www.jstor.org; www.proquestdirect.com: www.ebsco.com
15. Група «Гранти, конкурси, стипендії» у Фейсбуці. https://www.facebook.com/groups/prograntS/

Електронна джерельна база:

1. Національний фонд досліджень України. Конкурси проєктів. https://nrfu.org.ua/
2. Міністерство освіти та науки України. Оголошення про конкурси. https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/mizhnarodna-dilnist/mizhnarodni-naukovi-proekti/dvostoronni-naukovi-konkursi/ogoloshennya-pro-konkurs
3. Міжнародний Фонд «Відродження». Конкурси та гранти. https://www.irf.ua/grants/contests/
4. Національний портал програми «Горизонт 2020». http://h2020.com.ua/uk/ https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/
5. Агенція Європейських інновацій ЄС. - https://aei.org.ua/proiekty/
6. НАТО грантова програма Science for Peace and Security. https://www.nato.int/cps/en/natolive/78209.htm
7. Гранти та можливості від програми ООН із Відновлення та розбудови миру. https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/recovery-and-peacebuilding/grant-opportunities-UN-RPP.html
8. Вишеградський Фонд регіональної кооперації в Центральній Європі. https://www.visegradfund.org/
9. Міжнародний Вишеградський Фонд https://www.mwsl.com.ua/mizhnarodna-spivpratsia/mizhnarodnyi-vyshehradskyi-fond

Фонди

1. Фонд Гайнріха Бьолля – підтримка у сфері громадських ініціатив, історії, розвитку демократії, громадянського суспільства та політичної освіти громадян: https://ua.boell.org/
2. Фонд Конрада Аденауера – фонд надає гранти на підтримку проєктів, пов'язаних із розвитком демократії та громадянського суспільства: https://www.kas. de/uk/web/ukraine
3. Фонд Фрідріха Еберта – підтримка у сфера європейської інтеграції, міжнародної співпраці, демократизації та розвитку соціального діалогу: http://www. fes.kiev.ua/n/cms/;
4. Фонд Фрідріха Науманна за Свободу – фонд підтримує громадян України в їхньому прагненні до демократії, ринкової економіки та балансу в соціальній сфері: https://ukraiina.fnst.org/
5. Фонд «Відродження» – підтримка розвитку відкритого суспільства в Україні на основі демократичних цінностей: https://www.irf.ua
6. Фонд Місцевого Співробітництва Фінляндії – тревел-гранти, гранти для молодих журналістів та інших спеціалістів-гуманітаріїв: https://gurt.org.ua/news/ grants/58704/
7. Німецький фонд «Пам'ять, Відповідальність, Майбутнє» – допомога у проєктах і дослідженнях з історії: https://kiew.diplo.de/ua-uk/service/erinnerung-verantwortung-zukunft/1270084
8. Вишеградський фонд – підтримка культурних і мистецьких проєктів: https:// www.mzv.cz/kiev/uk/x2010_05_17/x2010_08_20_1/x2010_05_17/index.html
9. Фонд Чарльза Стюарта Мотта – фонд, який підтримує різнопланові ініціативи: http://invest.kh.ua/ua/

10. Фундація «Україна-США» – підтримка розвитку демократії, ринкових реформ і розвитку прав людини в Україні: https://usukraine.org/
11. Глобальний інноваційний фонд – фонд, діяльність якого спрямована на підтримку інноваційної діяльності: https://region.knamc.edu.ua/index.php/ru/granti/163-globalnii-innovatsiinii-fond
12. Фонд Богдана Гаврилишина – тревел-гранти на дослідження життя країн Європи та розвиток українського суспільства із використанням європейського досвіду: http://bhfoundation.com.ua/
13. Грантова програма від National Geographic – дослідні та тревел-гранти: https://www.science-community.org/uk/node/130977
14. Фонд «Розвиток України» – підтримка проєктів, спрямованих на соціальний розвиток: https://akhmetovfoundation.org/; Фонд Президента України для обдарованої молоді – державна фінансова підтримка обдарованої молоді, що надається з метою реалізації соціально значущих творчих проєктів: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/naukovcyam/storinka3.pdf

Посольства, що найчастіше надають гранти українцям

1. Посольство США в Україні: https://ua.usembassy.gov/uk/education-cultureuk/current-programs-grants-uk/
2. Посольство Канади в Україні: https://www.canadainternational.gc.ca/ukraine/academic_relations_academiques/index.aspx?lang=ukr
3. Посольство Франції в Україні: https://ua.ambafrance.org/-Kul-tura-